

Odbor za promet in turizem

2022/2046(INI)

11.10.2022

MNENJE

Odbora za promet in turizem

za Odbor za proračun

o nadgradnji večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027: odporen proračun EU, primeren za nove izzive (2022/2046(INI))

Pripravljalnica mnenja: Isabel García Muñoz

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za promet in turizem poziva Odbor za proračun kot pristojni odbor, naj v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker je prometni sektor EU, primeren za prihodnost, bistvenega pomena za povezanost in konkurenčnost EU ter za krepitev ekonomske, socialne in teritorialne kohezije;
 - B. ker nedavne krize, zlasti neizzvana, neupravičena in nezakonita ruska vojaška agresija proti Ukrajini, predstavljajo resne izzive za prometni sektor EU, njegova podjetja in delavce, zlasti motnje v dobavni verigi, ki vplivajo na logistiko živil in drugih osnovnih dobrin, ter visoke stopnje inflacije, ki so posledica različnih dejavnikov, vključno z naraščajočimi cenami goriva in energije; ker ti izzivi zahtevajo usklajeno odzivanje na ravni EU, ki bo podprto z ustreznimi proračunskimi sredstvi;
 - C. ker naraščajoči stroški goriva in energije v prometnem in turističnem sektorju EU neposredno vplivajo na cene končnih izdelkov in storitev ter na okrevanje teh sektorjev po pandemiji; ker višje cene prevoza in energije vplivajo na vse državljane, zlasti pa na gospodinjstva z nizkimi dohodki, kar povečuje tveganje za prometno revščino; ker bi lahko poleg tega nepričakovano povečanje stroškov, ki bi ga povzročila visoka stopnja inflacije, oviralo finančno trdnost projektov prometne infrastrukture;
 - D. ker bi morale države članice in Komisija nadaljevati in usklajevati prizadevanja na nacionalni ravni in ravni EU, da bi ublažile zvišanje cen energije in goriva;
 - E. ker sedanji večletni finančni okvir odraža prednostne naloge, ki jih je Unija imela v času njegovega sprejetja leta 2020; ker je bil mehanizem za okrevanje in odpornost zasnovan tako, da bi pomagal EU, da bi po pandemiji covid-19 postala močnejša in odpornejša; ker bi bilo treba nove cilje in zahteve prometne politike, ki izhajajo iz zelenega in digitalnega prehoda ter so predvideni zlasti v evropskem zelenem dogovoru, strategiji za trajnostno in pametno mobilnost ter novih geopolitičnih razmerah, dopolniti z novimi sredstvi in ne na račun drugih programov in prednostnih nalog Unije;
 - F. ker je v vse bolj zapletenem geopolitičnem kontekstu strateška avtonomija postala osrednja politična prednostna naloga EU in prometnega sektorja, zlasti kar zadeva potrebo po zaščiti vrednostnih verig EU za polprevodnike in kritične surovine, kot so kovine redke zemlje;
1. pozdravlja pobude Komisije, ki so namenjene vzpostavitvi solidarnostnih koridorjev med EU in Ukrajino ter pripravi kriznega načrta za okrepitev prometnega sektorja EU; poziva Komisijo, naj nujno opravi ekonomsko in socialno oceno posledic vojne za vse načine prevoza na trgu EU ter po potrebi hitro ponudi podporo, tudi z nadaljnjimi zakonodajnimi in/ali finančnimi ukrepi v večletnem finančnem okviru, da bi ublažili negativne učinke vojne in zagotovili, da prometni sektor EU dobro deluje ter uživa enake konkurenčne pogoje in lojalno konkurenco; spodbuja Komisijo, naj v zvezi s tem v celoti in pravično izkoristi proračunsko prožnost, pri čemer naj se opre na izkušnje iz instrumenta za nujno pomoč med krizo zaradi pandemije covid-19;
 2. poziva Komisijo, naj še naprej preučuje načine, kako podpreti prevoz potnikov ali vseh

vrst blaga v Ukrajino in njene sosednje države EU ter iz njih kot humanitarno pomoč, ter naj glede na izjemne okoliščine odobri začasne izjeme in olajšave v zvezi s cestninami, infrastrukturnimi pristojbinami, dostopom med koncem tedna, obdavčitvijo itd.;

3. pozdravlja, da so bili nedavno podpisani sporazumi o prevozu z Ukrajino in Moldavijo ter poudarja, da je pomembno preusmeriti pomembno izvozno blago z morskih poti, ki zaradi vojne v Ukrajini trenutno niso na voljo, ter povečati uporabo morskih pristanišč EU; poziva Komisijo, naj nameni posebna sredstva za krepitev železniških in vodnih povezav med EU in Ukrajino, zlasti za obnovo prej opuščeni železniških in vodnih povezav med Ukrajino in Romunijo, ter poveča zmogljivost za prenos vagonov in pretovarjanje na ukrajinski meji;
4. poziva Komisijo, naj oceni in predstavi strategijo za podporo letalskim prevoznikom in letališčem v EU ter njihovi delovni sili, ki jih je pandemija covid-19 in zdaj vojna v Ukrajini najbolj prizadela, ter naj preuči dodatne finančne instrumente v večletnem finančnem okviru; poudarja, da je treba zagotoviti enake konkurenčne pogoje in pošteno konkurenco med letalskimi prevozniki;
5. pozdravlja vlogo mehanizma za okrevanje in odpornost ter z njim povezanih nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ki jo imajo pri spodbujanju okrevanja v prometnem in turističnem sektorju, pri čemer je treba istočasno spodbujati prednostne naloge Unije za zeleni in digitalni prehod; ugotavlja, da glede na pregled stanja mehanizma za okrevanje in odpornost, ki ga je pripravila Komisija, poraba za trajnostno mobilnost v 22 nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost predstavlja 15,7 % skupne porabe in je bila dodeljena predvsem podpori za železniško infrastrukturo, mobilnost v mestnem prometu, vzpostavitev polnilne infrastrukture in javno naročanje čistih vozil; vendar obžaluje velike nacionalne razlike v deležu odhodkov za „trajnostno mobilnost“, ki se gibajo od 2,0 % do 32,7 % nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ter nezadovoljiv signal, ki ga to pošilja za naložbe v infrastrukturo in dokončanje vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T); spodbuja države članice, naj se zavežejo ustreznim projektom in v celoti izkoristijo razpoložljive instrumente financiranja, da bi odpravile ozka grla, manjkajoče povezave in čezmejne odseke ter podprle alternativna goriva in digitalizacijo prometa;
6. glede na vse večje potrebe prometnega sektorja in nove geopolitične razmere ponovno poziva k povečanju financiranja prometne infrastrukture s sredstvi EU, zlasti z Instrumentom za povezovanje Evrope (IPE); poziva, da je treba večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 prilagoditi s prihodnjo revizijo in v ta namen predlaga uporabo neporabljenih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost; v zvezi s tem opozarja, da naj bi bilo osrednje omrežje vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T) dokončano do leta 2030, in poudarja, da namerava Komisija poleg tega uporabiti IPE za podporo projektom interoperabilnosti in povezljivosti, ki povezujejo prometno omrežje Unije z ukrajinskim omrežjem; zato poziva k povečanju sedanjega proračuna IPE za obdobje 2021–2027 in nadalje poziva Komisijo, naj načrtuje ambiciozen program, ki bo nasledil IPE II za večletni finančni okvir po letu 2027, in mu nameni okrepljeno financiranje;
7. poudarja, da je IPE ključen dejavnik, ki omogoča doseganje ciljev politike TEN-T;

poudarja, da so potrebe po naložbah v TEN-T ocenjene na 500 milijard EUR za dokončanje jedrnega omrežja do leta 2030 in 1.500 milijard EUR za celotno omrežje do leta 2050 ter da bi zaradi ukrepov, uvedenih z revizijo Uredbe 1315/2013 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja¹, lahko nastale dodatne naložbene potrebe, zaradi katerih bi se povprečne letne naložbe povečale za približno 30 %; poudarja, da ima Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje (CINEA) ključno vlogo pri izvajanju IPE z neposrednim in centraliziranim upravljanjem, zato poziva k povečanju proračuna za to agencijo;

8. poudarja strateško vrednost, ki jo imata TEN-T in IPE za doseganje novih ciljev v zvezi s strategijo EU za trajnostno in pametno mobilnost ter hitro in vsesplošno uvedbo infrastrukture za alternativna goriva po vsej Uniji; ponovno poudarja, da je treba dati prednost naložbam v trajnostne in pametne načine prevoza ter hkrati spodbujati prehod na druge oblike prevoza na vseh ravneh, tako za potniški kot tovorni promet; poudarja zlasti pomen, ki ga imajo elektrifikacija železniškega omrežja TEN-T, dokončanje uvedbe evropskega sistema za upravljanje železniškega prometa (ERTMS) in manjkajoče čezmejne povezave ter izvajanje tehničnih specifikacij za interoperabilnost;
9. priporoča, da je treba še naprej krepiti sinergije med IPE in drugimi programi, kot so Obzorje Evropa, InvestEU, REPowerEU ter evropski strukturni in investicijski skladi, ter istočasno uresničevati veljavne cilje glede porabe za podnebne ukrepe, da bi podprli konkurenčnost prometnega sektorja s spodbujanjem inovacij in raziskav na področju trajnosti, uspešnosti in varnosti prometa; poleg tega priporoča nadaljnjo optimizacijo instrumentov mešanega financiranja, da bi pritegnili zasebne naložbe v prometno infrastrukturo;
10. obžaluje, da delež IPE za področje prometa, ki je namenjen vojaški mobilnosti, v večletnem finančnem okviru 2021–2027 znaša le 1,69 milijarde EUR; poziva k znatnemu in hitremu povečanju sredstev za vojaško mobilnost, dodeljenih kot dodatna sredstva za IPE, da bi zaradi novih geopolitičnih razmer spodbudili naložbe v prilagoditev omrežja TEN-T za dvojno civilno in obrambno uporabo;
11. poudarja, da je treba oceniti vidike vojaške mobilnosti v smislu financiranja, nadzora lastništva in razvoja infrastrukture z dvojno rabo, ki ima strateško vlogo, da bi zagotovili optimalno čezmejno sodelovanje in mobilnost znotraj Unije ter varnost EU in njenih državljanov;
12. poudarja pomen, ki ga ima omrežje TEN-T za večjo povezljivost s strateškimi partnerji v državah, ki niso članice EU; poleg tega poudarja, da bi morale omrežje TEN-T obravnavati krepitev čezmejnih povezav z vzhodnim sosedstvom, tj. Zahodnim Balkanom, Moldavijo, Gruzijo in Ukrajino; je v zvezi s tem seznanjen s spremenjenim predlogom o reviziji uredbe o TEN-T, ki ga je Komisija sprejela 27. julija 2022 (COM(2022)0384); poziva Komisijo, naj predlaga prometno skupnost EU z vzhodno Evropo oziroma vzhodnim partnerstvom, ki bi se lahko delno zgledoval po prometni skupnosti z Zahodnim Balkanom;
13. ponovno poudarja, da bi morale financiranje evropskih prometnih agencij in skupnih podjetij ustrezati njihovi povečani odgovornosti, ki izhaja iz zelenega in digitalnega

¹ UL L 348, 20.12.2013, str. 1.

prehoda, predvidenega zlasti v evropskem zelenem dogovoru ter strategiji za trajnostno in pametno mobilnost; zlasti obžaluje zmanjšanje sredstev EU, ki so na voljo za Agencijo Evropske unije za železnice (ERA), v času, ko so prehod na železniški promet ter standardizacija in harmonizacija različnih železniških sistemov v EU ter uvedba ERTMS osrednje politične prednostne naloge; zato poziva, naj se agenciji ERA v prihodnjih letih zagotovijo ustrezna sredstva in subvencije, da se omogoči izvajanje četrtega železniškega svežnja in napredek pri vzpostavljanju enotnega evropskega železniškega območja;

14. poudarja, da bi bilo treba v sedanjih geopolitičnih razmerah doseganje ciljev evropskega zelenega dogovora obravnavati skupaj z zmanjšanjem energetske odvisnosti EU, ki je ključnega pomena za prometni sektor; pozdravlja pobudo Komisije za načrt REPowerEU in jo poziva, naj nemudoma sprejme nadaljnje ukrepe za obravnavanje naraščajočih stroškov prevoza in energije; poleg tega poudarja, da je treba okrepiti energetske povezave med državami članicami, zlasti med Iberskim polotokom in preostalo Evropo, in ustrezne vire ter diverzificirati oskrbo z energijo na notranjem trgu;
15. poudarja, da je nujno treba znatno povečati domačo proizvodnjo, dobavo in skladiščenje obnovljivih in nizkoogljičnih goriv/energije v Uniji ter še dodatno diverzificirati oskrbo EU z energijo, zlasti kratkoročno, z uvozom alternativnih goriv, tudi prek pristaniških terminalov EU za utekočinjeni zemeljski plin kot prehodno gorivo, pri čemer se je treba v skladu s podnebnimi cilji EU izogibati učinkom vezanosti in ustvarjanju nasedlih naložb; poudarja, da je treba v celoti izkoristiti potencial obnovljivega vodika; v zvezi s tem poudarja, kako pomembno je spodbujati sinergije in dopolnjevanja med omrežjem TEN-T in vseevropskim energetskim omrežjem (TEN-E);
16. poudarja, da mora biti prehod na sistem pametne in trajnostne mobilnosti pravičen in vključujoč, zagotoviti mora geografsko pokritost vseh regij, zmanjšati tveganje energetske in prometne revščine ter zaščititi najranljivejše, vključno z invalidi; meni, da je za uspešen prehod bistveno vlagati v izpopolnjevanje in preusposabljanje delavcev ter podpirati najbolj prizadete industrijske vrednostne verige EU, kot je avtomobilski sektor; zato vztraja, da je treba v okviru svežnja „Pripravljene na 55“ uporabiti ciljno usmerjene spremljevalne ukrepe in finančne instrumente, ki bodo usklajeni z načrti držav članic; pozdravlja ustanovitev Socialnega sklada za podnebje, ki je bistven element za zmanjšanje stroškovnih posledic prehoda;
17. poudarja, da so digitalizacija in inovacije za vse načine prevoza izjemno pomembne; zato poziva Komisijo, naj pripravi naložbeni program za digitalno infrastrukturo, inteligentne prometne sisteme, inovacije in usposabljanje delovne sile; meni, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti avtonomni vožnji; poziva Komisijo, naj pripravi konkretne smernice o tem, kako bi lahko umetno inteligenco uporabili za izboljšanje prometnih povezav, pa tudi za ozaveščanje o kibernetičnih tveganjih in za boljšo pripravljenost v prometnem sektorju;
18. obžaluje razdrobljenost možnosti financiranja, ki so v sedanjem večletnem finančnem okviru na voljo za turizem; poudarja, da ima ta gospodarsko pomemben sektor, v katerem prevladujejo predvsem mala in srednja podjetja, težave pri premagovanju posledic pandemije covid-19 in krize, ki jo povzroča sedanja vojna; ponavlja, da je treba nujno oblikovati poseben program EU za trajnostni turizem in uvesti namensko

proračunsko vrstico, da bi obravnavali potrebe sektorja; vztraja pri svojem pozivu k vzpostavitvi evropskega kriznega mehanizma za turistični sektor EU in ustanovitvi evropske agencije za turizem, zlasti, da bi ohranili položaj Evrope kot vodilne destinacije in usklajevali okrevanje turističnega sektorja EU; poziva Komisijo, naj v sklopu aktualnih programov financiranja večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 pripravi posebne razpise in ukrepe za turistični ekosistem; poziva Komisijo in države članice, naj poleg tega poskrbijo, da bo turistični sektor prejel ustrezen delež pomoči iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter iz povezanih nacionalnih načrtov;

19. poziva Komisijo, naj podrobneje opredeli pobudo Global Gateway, da bi spodbudila skupne naložbe v infrastrukturo;
20. je na podlagi zgornje analize prepričan, da je dejanski pregled sedanjega večletnega finančnega okvira nujen, če se želi Unija učinkovito spoprijemati s sedanjimi geopolitičnimi in socialno-ekonomskimi izzivi, hkrati pa uresničiti svoj načrt za razogljičenje ter spodbujati teritorialno kohezijo in solidarnost; poudarja, da je treba za večletni finančni okvir zagotoviti potrebna nova sredstva in finančne instrumente.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	10.10.2022
Izid končnega glasovanja	+: 27 -: 0 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Andris Ameriks, José Ramón Bauzá Díaz, Izaskun Bilbao Barandica, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Karima Delli, Ismail Ertug, Giuseppe Ferrandino, Mario Furore, Isabel García Muñoz, Elsi Katainen, Peter Lundgren, Marian-Jean Marinescu, Cláudia Monteiro de Aguiar, Caroline Nagtegaal, Philippe Olivier, Dominique Riquet, Massimiliano Salini, Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi), Lucia Vuolo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Tom Berendsen, Ignazio Corrao, Angel Džambazki (Angel Dzhambazki), Andreas Schieder
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Mazaly Aguilar, Simone Schmiedtbauer, Ralf Seekatz, Ivan Štefanec, Elena Jončeva (Elena Yoncheva)

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

27	+
ECR	Mazaly Aguilar, Angel Džambazki (Angel Dzhambazki)
NI	Mario Furore
PPE	Tom Berendsen, Marian-Jean Marinescu, Cláudia Monteiro de Aguiar, Massimiliano Salini, Simone Schmiedtbauer, Ralf Seekatz, Ivan Štefanec, Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi), Lucia Vuolo
RENEW	José Ramón Bauzá Díaz, Izaskun Bilbao Barandica, Elsi Katainen, Caroline Nagtegaal, Dominique Riquet
S&D	Andris Ameriks, Ismail Ertug, Giuseppe Ferrandino, Isabel García Muñoz, Andreas Schieder, Elena Jončeva (Elena Yoncheva)
VERTS/ALE	Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Karima Delli

0	-

2	0
ECR	Peter Lundgren
ID	Philippe Olivier

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani